



Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 65/2020 van 23 juli 2020

Betreft: advies m.b.t. een ontwerp van koninklijk besluit *tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 februari 1999 houdende de vaststelling van de verkiezingsprocedure voor de ledenmagistraten van de Hoge Raad voor de Justitie (CO-A-2020-072)*

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Koen Geens, Vice-eersteminister en minister van Justitie, belast met de Regie der Gebouwen, en minister van Europese Zaken ontvangen op 26/05/2020;

Gelet op het verslag van Mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 23 juli 2020 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De heer Koen Geens, Vice-eersteminister en minister van Justitie, belast met de Regie der Gebouwen, en minister van Europese Zaken (hierna "de aanvrager") verzocht op 01/07/2020 het advies van de Autoriteit over een ontwerp van koninklijk besluit *tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 februari 1999 houdende de vaststelling van de verkiezingsprocedure voor de ledenmagistraten van de Hoge Raad voor de Justitie* (hierna "het Ontwerp").
2. Het Ontwerp geeft uitvoering aan artikel 259 *bis*/2 *Gerechtigd Wetboek* en wijzigt het koninklijk besluit van 15 februari 1999 *houdende de vaststelling van de verkiezingsprocedure voor de ledenmagistraten van de Hoge Raad voor de Justitie* (hierna: het koninklijk besluit). Het voorziet in de mogelijkheid voor het bureau van de Hoge Raad voor de Justitie (hierna: het bureau) om te beslissen dat de verkiezing van de leden-magistraten plaatsvindt door middel van een elektronische stemming en stelt de modaliteiten vast dienaangaande.
3. De elektronische stemming op afstand voor de leden-magistraten van de Hoge Raad voor de Justitie betreft een verplichte geheime verkiezing waarbij een softwaresysteem verschillende gegevens dient te registreren en te bewaren. Meer bepaalt registreert het softwaresysteem de identiteit van de kiezers¹ aan de hand van een authenticatiemiddel teneinde vast te stellen welke kiezers geldig en tijdig hun stem uitbrachten. Gelet op het geheime karakter van de verkiezing worden de elektronische stembiljetten geanonimiseerd op een duurzame drager bewaard en verzegeld om een eventuele controletelling mogelijk te maken.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

1. Rechtsgrond

4. Elke verwerking van persoonsgegevens moet steunen op een rechtsgrond in de zin van artikel 6 AVG. Gelet op de reglementaire omkadering van de voorgeschreven inzameling en verwerking van persoonsgegevens in het Ontwerp, lijkt de Aanvrager een rechtsgrond te willen vinden in artikel 6.1. c) van de AVG.
5. De Autoriteit wijst er op dat de verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een wettelijke verplichting, overeenkomstig artikel 6.3. van de AVG, gelezen in het licht van overweging 41, geregeld moet worden door duidelijke en nauwkeurige regelgeving,

¹ Ingevolge artikel 1, §1, 2° van het koninklijk besluit wordt verstaan onder kiezer: "de beroepsmagistraten die op het ogenblik van de oproep de eed als lid van de zittende magistratuur of als lid van het openbaar ministerie hebben afgelegd en nog niet in ruste zijn gesteld overeenkomstig artikel 383, § 1, van het Gerechtigd Wetboek en de beroepsmagistraten bedoeld in artikelen 383bis en 383ter van dit Wetboek".

waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn. Bovendien is het volgens artikel 22 Grondwet noodzakelijk dat de "wezenlijke elementen" van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm (wet, decreet of ordonnantie) worden vastgesteld.

6. Aangezien de in het Ontwerp geïmplementeerde verwerking geen belangrijke inmenging in het privéleven van de betrokkenen impliceert, lijkt het in deze context voldoende dat het (de) doeleinde(n) van de verwerking en – indien mogelijk - de verwerkingsverantwoordelijke² in een wet in de formele zin worden vermeld. De andere elementen van de verwerking kunnen eveneens in de wet opgenomen worden of kunnen in een uitvoeringsbesluit worden gepreciseerd, op voorwaarde dat daartoe in de wet een duidelijke delegatie wordt voorzien.

2. Doeleinde

7. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.
8. Uit artikel 259 bis/2 *Gerechtigd Wetboek* en artikel 19/1 van het koninklijk besluit ingevoerd onder artikel 6 van het Ontwerp volgt dat de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is met het oog op de organisatie van een elektronische stemming op afstand voor de leden-magistraten van de Hoge Raad voor de Justitie.
9. De Autoriteit is van oordeel dat het hiervoor beschreven doeleinde kan worden beschouwd als welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

3. Proportionaliteit/ Minimale gegevensverwerking

10. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').
11. De kiezerslijsten van elk kiescollege vermelden voor elke kiezer de naam, de voornaam, de geboortedatum en het nummer op de kiezerslijst³.

² Artikel 4.7 AVG: „verwerkingsverantwoordelijke“: een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt; wanneer de doelstellingen van en de middelen voor deze verwerking in het Unierecht of het lidstatelijke recht worden vastgesteld, kan daarin worden bepaald wie de verwerkingsverantwoordelijke is of volgens welke criteria deze wordt aangewezen;”

³ Artikel 19/3 van het koninklijk besluit ingevoerd onder artikel 6 van het Ontwerp.

12. Het versturen van de oproepingsbrief gaat ingevolge artikel 19/5 van het koninklijk besluit ingevoerd onder artikel 6 van het Ontwerp gepaard met de verwerking van de volgende gegevens van de leden van de kiescolleges:

- de naam en voornaam;
- het geslacht;
- het nummer op de kiezerslijst;
- de woonplaats of het of het just.fgov.be-adres van de kiezer, al naargelang de wijze van verzending van de oproepingsbrief;
- een uniek en willekeurig gegenereerd authenticatiemiddel waarmee de kiezer kan inloggen op het informaticasysteem dat gebruikt wordt voor de elektronische stemming⁴.

13. Daarnaast registreert het informaticasysteem de volgende persoonsgegevens:

- de naam, de voornaam en het nummer op de kiezerslijst zoals bedoeld in artikel 19/3 (van het koninklijk besluit ingevoerd onder artikel 6 van het Ontwerp) van de kiezers die gestemd hebben alsook het tijdstip van de kiesverrichting;
- de naam, de voornaam en het nummer op de kiezerslijst zoals bedoeld in artikel 19/3 (van het koninklijk besluit ingevoerd onder artikel 6 van het Ontwerp) van de kiezers die niet gestemd hebben.

14. Gelet op het verplicht geheime karakter van verkiezing⁵ worden de verzonden stembiljetten gecodeerd, zodanig dat niet kan worden achterhaald welke stem de kiezer heeft uitgebracht. Overeenkomstig artikel 4.1. van de AVG, gelezen in het licht van overweging 26, zijn de gegevensbeschermingsbeginselen niet van toepassing op anonieme gegevens. De Autoriteit wenst er evenwel aan te herinneren dat het de verantwoordelijkheid is van de verwerkingsverantwoordelijke om ervoor te zorgen dat de gegevens zodanig verwerkt worden dat elke mogelijkheid tot identificatie van de betrokkenen onherroepelijk wordt uitgesloten⁶.

15. De steller van het Ontwerp poneert evenwel verkeerdelijk dat het hier gaat over volledig geanonimiseerde stembiljetten. Om, in navolging van het nieuw in te voeren artikel 19/2, 6° van het koninklijk besluit, de mogelijkheid te garanderen van de controle van de stemverrichtingen en de resultaten bij betwisting is het immers noodzakelijk dat de identiteit van de kandidaten waarvoor

⁴ De steller van het Ontwerp preciseerde in die zin dat het gaat over willekeurig gegenereerde inloggegevens die enkel bruikbaar zullen zijn tijdens de in artikel 19/8 van het koninklijk besluit gespecificeerde stemperiode. Daarnaast wordt in elk geval verzekerd dat niet kan worden achterhaald welke stem de kiezer heeft uitgebracht, noch aan de hand van het authenticatiemiddel, noch aan de hand van enig ander middel. Het geheim van de stemming moet worden gegarandeerd en dat staat expliciet in de offerteaanvraag voor het informaticasysteem, zoals ook expliciet in het Ontwerp is opgenomen.

⁵ Artikel 259 *bis*/2, §1, tweede lid Gerechtelijk Wetboek.

⁶ Zie: Groep gegevensbescherming artikel 29, Advies 5/2014 over anonimiseringstechnieken. Beschikbaar via: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_nl.pdf.

gestemd werd nog afgelezen kan worden. Ten aanzien van deze gegevens gelden de gegevensbeschermingsbeginselen uiteraard onverkort.

16. De Autoriteit is van oordeel dat deze gegevens ter zake dienend en niet overmatig zijn in het kader van het beoogde doeleinde, zoals vereist door artikel 5.1.c) AVG. In eerste instantie laten de gegevens onder randnummer 11 het bureau toe om de oproepingsbrieven juist te adresseren. Daarnaast is de verwerking door het informaticasysteem van de gegevens onder randnummer 12 noodzakelijk teneinde de identiteit van de kiezers te registreren, en, in het kader van het verplichte karakter van de stemming⁷, om vast te stellen welke kiezers al dan niet een geldige stem uitbrachten.

4. Verwerkingsverantwoordelijke

17. Artikel 4.7.b) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
18. Het Ontwerp voorziet dat het nieuw in het koninklijk besluit in te voeren artikel 19/4 bepaalt dat het bureau van de Hoge Raad voor de Justitie de verantwoordelijke voor de verwerking van voormelde persoonsgegevens is. Rekening houdend met de werkelijke opdracht van het bureau in dit kader, neemt de Autoriteit hiervan akte.

5. Bewaartermijn

19. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
20. De steller van het Ontwerp stelt dat, gelet op het geheime karakter van de stemming, de stembiljetten geanonimiseerd zijn en dat bijgevolg niet voorzien wordt in een specifieke bewaartermijn.
21. De Autoriteit merkt evenwel op dat de samenstelling van de kiezerslijsten, de verzending van de oproepingsbrieven, de registratie van de identiteit van de kiezers door het informaticasysteem en de bewaring van de stembiljetten (*cf.* randnummer 15) zonder meer gepaard gaat met de verwerking van persoonsgegevens in de zin van de AVG. Het Ontwerp voorziet niet in enige

⁷ Artikel 259 *bis*/2, §1, tweede lid *Gerechtigd Wetboek*.

bewaartermijn van deze persoonsgegevens. In het licht van artikel 6.3 AVG, is het aangewezen om in het Ontwerp de (maximale) bewaartermijnen van de te verwerken persoonsgegevens te voorzien rekening houdend met de onderscheiden doeleinden en categorieën van gegevens, of toch minstens de criteria te vermelden die toelaten deze (maximale) bewaartermijnen te bepalen.

22. Om die reden acht de Autoriteit het alsnog noodzakelijk om te specificeren:

1. hoelang de gegevens op de kiezerslijsten worden bewaard;
2. hoelang de gegevens aan de hand waarvan de oproepingsbrieven worden opgesteld worden bewaard;
3. hoelang er kan worden nagegaan welke kiezers al dan niet een stem uitbrachten;
4. hoelang de stembiljetten worden bewaard.

23. Rekening houdend met hetgeen door de steller van het Ontwerp werd verstrekt in dit kader, lijkt, voor de punten 1, 2 en 4, een termijn van maximaal de periode waarbinnen de regelmatigheid en de resultaten van de verkiezing betwist kunnen worden niet overmatig. Voor punt 3 volstaat een bewaartermijn gelijk aan de periode waarbinnen een tuchtprocedure kan worden opgestart tegen een kiezer die geen of een ongeldige stem uitbracht. Deze termijnen gelden met dien verstande dat als er een geschil ontstaat, de gegevens bewaard kunnen blijven tot uitputting van de rechtsmiddelen.

6. Overige opmerkingen

24. Ongeacht de bijzondere omstandigheden die aanleiding hebben gegeven tot onderhavige adviesaanvraag, maakt de Autoriteit groot voorbehoud aangaande de voorwaarde van authenticatie, de integriteit van het stemproces en het waarborgen van het stemgeheim bij een elektronische stemming. De organisatie van een behoorlijke informatieveiligheid en de keuze van een daartoe bijdragend systeem van stemming behoort evenwel tot de verantwoordelijkheid van de verwerkingsverantwoordelijke. Het komt niet toe aan de Autoriteit om het gekozen systeem van stemming te onderzoeken teneinde na te gaan of het beantwoordt aan de hierboven gestelde voorwaarden.

OM DEZE REDENEN,

de Autoriteit,

is van oordeel dat de volgende aanpassing van het Ontwerp zich opdringt:

- Specificiëren van de bewaartermijnen overeenkomstig randnummers 20 – 23.

dringt aan op de inachtnaam van de in randnummer 24 uiteengezette voorwaarden bij de keuze van het systeem voor de stemming.

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum